

Lodsejerens forpligtelser med hensyn til naturpleje

Baaner, Lasse

Published in:
Plantekongres 2012

Publication date:
2012

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):

Baaner, L. (2012). Lodsejerens forpligtelser med hensyn til naturpleje. I *Plantekongres 2012: sammendrag af indlæg* (s. 322-323). Videncentret for Landbrug. <http://www.plantekongres.dk>

Lodsejerens forpligtelser med hensyn til naturpleje

Driftslovens rydningspligt indebærer en pligt til pleje af naturarealer. Her ud over følger plejepligter som udgangspunkt af aftaler med myndighederne.

Ph.d.-stipendiat Lasse Baaner
Københavns Universitet
Fødevareøkonomisk Institut
lb@foi.dk

En lang række regelsæt gør indskrænkninger i ejerens rådighed over sin ejendom. Det gælder for eksempel for planlovens zone-regler, naturbeskyttelseslovens regler om fredninger, bygge- og beskyttelseslinjer og skovlovens regler om fredskovspligt. Der er tale om en passiv beskyttelse af bestemte arealer, det vil sige en pligt for ejeren til at undlade visse aktiviteter på arealerne. Andre af natur- og miljølovgivningens regelsæt forpligter ejeren til aktivt at foretage visse handlinger - f.eks. naturplejeforanstaltninger. Den type regulering af ejerrådigheden anses traditionelt som mere byrdefuld for ejeren og vil typisk udløse en form for kompensation.

De umiddelbare naturplejepligter

Driftslovens regler om rydningspligt er lovgivningens væsentligste naturplejepligt. Rydningspligten følger af driftslovens § 5 og indebærer, at arealer i landzone samt arealer med landbrugspligt i byzone og som-

merhusområder skal holdes fri for opvækst af træer og buske. Rydningspligten gælder ikke for klitfredede arealer, fredskovspligtige arealer og arealer, der er bevoksede med skov uanset, at de ikke måtte være fredskovspligtige. Rydningspligten gælder heller ikke arealer med læhegn og småplantninger m.v. på op til 0,5 ha. Endelig gælder rydningspligten ikke arealer, som er vanskeligt tilgængelige, våde, stejle eller på anden måde vanskelige at rydde med maskiner.

Men rydningspligten gælder på f.eks. udyrkede arealer og en række af de naturarealer som heder, enge og overdrev, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Dermed forhindrer rydningspligten den tilgroning, der ellers truer den ekstensivt drevne lysåbne natur.

I bekendtgørelsen om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur er det specificeret, at rydningspligten kan opfyldes ved slåning, slæt eller afgræsning, og at opvækst af træer og

buske ikke må være mere end fem år gamle. Her er det også fastsat, at hedearealer kun må slås eller ryddes i perioden 1. august-30. april og andre arealer kun i perioden 1. november-31. marts. Høslæt må dog i alle tilfælde kun finde sted i perioden 1. juli-30. april. Ekstensiv slåning eller rydning ved brug af motorsav, buskrydder o.lign. kan dog finde sted hele året.

Lovgivningen indeholder kun få andre handlepligter med tilknytning til naturpleje. Eksempelvis har ejerne af arealer ned til private vandløb vedligeholdelsespligten af disse vandløb, og ejerne af læhegn har pligt til at vedligeholde deres hegn. Sigtet med disse regelsæt er dog først og fremmest at varetage afvandingsinteresser og nabohensyn.

Naturplejepligter beroende på planer og aftaler

Med afsæt i driftsloven kan kommunerne udarbejde indsatsplaner for bekæmpelse af bjørneklo, og når disse planer er ud-

arbejdet, har lodsejerne en pligt til at følge planerne op med en aktiv bekæmpelse. Her indtræder pligten ved en indsatsplans vedtagelse.

Her ud over kan lodsejerne forpligtes til naturpleje af aftaler indgået med myndighederne. Skovloven indeholder en specialregel om aftaler til sikring af bevaringsværdige egekrat, men de væsentligste regler om aftaler om naturplejeforanstaltninger er knyttet til Natura 2000-reglerne. Både i skovloven og naturbeskyttelsesloven er der hjemmel for at indgå aftaler med henblik på at realisere Natura 2000-planerne og sikre arter og naturtyper i Natura 2000-områderne en gunstig bevaringsstatus. Lods-ejeren har anmeldelsespligt vedrørende visse driftsomlægninger på arealer i Natura 2000-områder, og det kan være anledningen til at indgå en aftale med myndighederne efter Natura 2000-reglerne. Det kan også være myndighedernes ønske om at realisere en Natura 2000-plan, der fører til en aftale om en bestemt driftsform på et areal. Kan der ikke opnås enighed om en aftale, kan myndighederne udstede et påbud vedrørende arealernes drift, men der er formodentlig ikke hjemmel i Natura 2000-bestemmelserne til at påbyde lodsejerne at udføre egentlige naturplejeforanstaltninger - kun til at påbyde lodsejerne at acceptere, at plejeforanstaltningerne udføres.

Parallelt hertil er der med hjemmel i skovloven og landbrugstøtte- og landdistriktslovgivningen etableret en række tilskudsordninger til naturplejeforanstaltninger, naturprojekter og naturvenlig drift. Indgåelse

af sådanne aftaler forpligter naturligvis lodsejeren til en drift i overensstemmelse med aftalen.

Fredninger efter naturbeskyttelsesloven indeholder normalt ikke en egentlig pligt til naturpleje for ejeren af det fredede areal. I visse tilfælde kan der dog være en pligt til at opretholde en bestemt tilstand af arealet – f.eks. friholde et område for opvækst i forbindelse med en udsigtsfredning. Kommunerne kan imidlertid efter naturplejebekendtgørelsen gennemføre plejeforanstaltninger på private fredede arealer. Naturplejen kan gennemføres enten med ejerens eller brugerens samtykke eller efter tilladelse fra Fredningsnævnet, men ejeren kan ikke pålægges at gennemføre naturplejen selv.

En kommune kan dog på et ulovbestemt grundlag indgå en aftale med en lodsejer om driften eller pleje af et naturareal. Det må antages, at der ikke kræves en udtrykkelig hjemmel i lovgivningen for sådanne aftaler, når blot de indgås under iagttagelse af EU-reglerne om ulovlig statsstøtte og indenfor kommunalfuldmagts grænser. Det betyder konkret, at aftalerne skal tage sigte på naturbeskyttelse og dermed have et almennyttigt formål, og der ikke må være tale om en økonomisk begunstiggelse af enkeltpersoner eller erhverv.

Litteratur

Bekendtgørelse om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur: Bekendtgørelse nr. 637 af 10/06/2010 om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur.
Driftsloven: Bekendtgørelse nr.

191 af 12/03/2009 af lov om drift af landbrugsjorder.

Naturbeskyttelsesloven: Bekendtgørelse nr. 933 af 24/09/2009 af lov om naturbeskyttelse som senest ændret ved lov nr. 591 af 14/6/2011.

Naturplejebekendtgørelsen: Bekendtgørelse nr. 1604 af 20/11/2006 om pleje af fredede arealer, om tilsyn og om indberetninger.

Skovloven: Bekendtgørelse nr. 945 af 24/09/2009 af lov om skove, som senest ændret ved lov nr. 341 af 27/04/2011. ■